

Dragi sobratje, drage sestre in dragi bratje!

V petek smo obhajali evropski dan spomina na žrtve treh totalitarizmov: nacizma, fašizma in komunizma, ki so v minulem stoletju povzročili v Evropi neskončno veliko trpljenja. Ta dan je posvečen resnici o njih in spoštljivem spominu njihovih žrtev.

Živimo v času, ko marsikdo dvomi o človekovi zmožnosti, da bi prišel do resnice. Razširila se je krilatica, da se do resnice ne more priti, zato naj ima vsakdo svojo resnico. Tisti, ki to zagovarjajo, celo menijo, da s tem izkazujejo veliko strpnost. V resnici pa je to dimna zavesa, da se do obče veljavne podobe totalitarnih zločinov ne bi moglo priti. Jezus sam je najlepši dokaz, da si pripadnost eni sami resnici in strpnost ne nasprotujeta. Jezus je vedel za resnico, za najvišjo resnico, in jo je vneto oznanjal, tako goreče, da ga je to stalo zemeljsko življenje. Pa njemu zaradi tega ni mogoče očitati nestrpnosti. To pa zato, ker njegova resnica nikoli ni bila v nasprotju z ljubeznijo, ampak je bila ravno resnica o Ljubezni, o Božji ljubezni do nas vseh. Zato ni res, da moraš biti skeptik ali dvomljivec, ki ne verjame, da obstaja ena sama resnica, ki zasluži to ime in je veljavna za vse, če hočeš biti strpen. Ko Jezus v današnjem evangeliju napoveduje, da bodo v njegovo kraljestvo vstopili ljudje iz vseh ljudstev na zemlji ter se bo tako izpolnila obljuba odrešenja vseh ljudi, ki smo jo slišali v 1. berilu, tudi to predpostavlja, da obstaja ena sama resnica, Jezusova resnica o prav tako enem samem odrešenju, namenjenem vsem ljudem.

Jezus pa tudi na drugem mestu, v Janezovem evangeliju, pove, kaj je vzrok, da do prave resnice tako težko pridemo. Za resnico ni dovolj bistrumnost. Niti ni to najpotrebnejši pogoj. Najpotrebnejši pogoj je notranja svoboda od greha. Resnica ni samo stvar našega razuma in njegove zmožnosti, ampak še prej in veliko bolj stvar poštenega srca, iskrenosti in nesebične odprtosti, se pravi svobode.

Resnica ali laž: to je naša stalna izbira. Vsak človek mora izbirati med njima vsak dan, kakor mora vsak trenutek izbirati med dobrim in zlim, med dobroto in hudobijo. Naša življenjska naloga je, da dajemo vedno več prostora resnici in vedno manj zmoti in neresnici, pa tudi, da v našem okolju prevladuje resnica, da prevladuje resnicoljubno, pošteno govorjenje in ne sovražno obrekovanje.

Potreba po resnici velja za vsa področja naših odnosov: v družini in v soseski, v narodu in državi in tudi med državami na svetu. Ena izmed bistvenih potez vsakega totalitarnega režima, kjer se še posebej izkazuje njegova totalitarnost, je lažna propaganda, ki je nasilje nad resnico.

Vsaka izrečena ali pisana beseda ima težke posledice, posebej še, če je poslana v javnost. Zato zahteva visoko stopnjo odgovornosti. Svoboda govora in izražanja je vsekakor velika vrednota in je zaščitena s pravico do nje, a ta pravica se nikakor ne sme sprevreči v pravico do laži in obrekovanja. Prav je, da ščitimo pravico do izražanja mnenj, a nič manj ni potrebna zaščite temeljna in neodtujljiva pravica do dobrega imena, pravica do domneve nedolžnosti, dokler se s pravnomočno sodbo ne dokaže nasprotno.

Zakaj o resnici, ki nas po Jezusovih besedah edina osvobaja, govoriti in razmišljati danes tukaj na tej slovesnosti ob dnevu spomina na žrtve totalitarnih režimov? Zato ker žrtve niso bile samo telesno pomorjene, ampak se jim je s pomočjo zamolčevanja, polresnic in propagandnega izkrivljanja dejstev skušalo odvzeti dobro ime. Zato se še danes bije boj za resnico, za vso resnico, za resnico v vsej njeni večplastnosti. S tem pa se tudi bije boj za svobodo, da to resnico odkrijemo in povemo.

Z vedno novimi odkritji resnica dobesedno »prihaja na dan«. Nič ne pomaga, če se eni zaklinjajo, da se »zgodovina ne sme spreminjati«, se pravi pisana zgodovina, ki so jo pisali zmagovalci. Takšna zaklinjanja so zaman. Resnica ni ne moja in ne tvoja, ne naša in ne vaša: resnica je sama svoja, drugače sploh resnica ni. Nič je ne bo ustavilo, nihče ji tudi ne more ukazovati, kakšna naj bo. Resnica je nenasilna, a kljub temu nezaustavljiva na svoji zmagoviti poti. »Resnica ne sili ljudi k priznavanju drugače kakor z močjo resnice same, ki blago in hkrati krepko prodira v duhove,« pravi II. vatikanski koncil (Izjava o verski svobodi 1). To je naše neuničljivo upanje, ki temelji na Jezusovi besedi: »Ne bojte se jih torej! Nič ni zakritega, kar se ne bo razodelo, in skritega, kar se ne bo spoznalo. ... Ne bojte se tistih, ki umorijo telo, duše pa ne morejo umoriti« (Mt 10,26-28). Ker ni mogoče umoriti duše in duha, tudi resnice ni mogoče umoriti.

Razumljivo je, da je resnica o medvojnih in povojnih zločinih neznosna. Neznosna je bila za žrtve, neznosna je še danes za storilce. Toda tej resnici ne bomo ubežali s prikrivanjem in s sprevrčanjem. Lahko pa jo obvladamo, da ne bo več zastrupljala naših odnosov, in to samo na en način: z ljubeznijo. Z še večjo ljubeznijo, kakor je bilo sovraštvo, ki je te zločine povzročilo.

Današnja Božja beseda pa nam nakazuje odgovor na še eno težko vprašanje, ob katerem navadno obnemimo. Zakaj Bog dopušča takšno trpljenje, takšne krivice, takšne preizkušnje? Pismo Hebrejcem, iz katerega je vzet odlomek za današnje drugo berilo, je bilo napisano preganjanim kristjanom hebrejskega, judovskega rodu, ko so si zaradi preganjanj, ki jih je doletelo, zastavljali prav taka vprašanja. Sporočilo pa se glasi, da lahko tudi to obrnemo sebi v blagoslov, če v preizkušnjah ostanemo zvesti, zaupamo v Boga in se ne pustimo speljati na kriva pota krivice, sovraštva in maščevalnosti. Jezus je zgled takega sprejemanja krivic in trpljenja in zato nas je odrešil. Tudi naši rajni, katerih se danes spominjamo, so s svojo krvjo in življenjem izpričali Jezusu zvestobo do konca in so zato postali naš vzor.

Zato obhajamo tukaj sveto mašo, sveto evharistijo. Obhajamo spomin na tisto Božjo ljubezen, ki je bila sposobna odpustiti zločin križanja Božjega Sina ter odpušča vse druge grehe, ki »odjemlje grehe vsega sveta«. To Božjo ljubezen, to odpuščanje in spravo kličemo z vsako sveto mašo - posebej pa še danes tukaj - nase, na vso našo domovino, na žrtve in na storilce, tudi na tiste, ki pravijo, da je bilo še premalo pobitih. Izhod iz začaranega kroga krivic in zamer, zločinov in maščevalnosti je samo »resnica v ljubezni« in »ljubezen v resnici«. Zato smo tudi danes pri sveti maši - pri najbolj otipljivi in najvišji resnici o ljubezni, ki jo Bog naklanja vsakemu od nas. Za žrtve verujemo in upamo, da so v Božji ljubezni našle tolažbo in plačilo za svojo zvestobo, za storilce pa prosimo, da bi v tej isti Božji ljubezni našli odpuščanje, spravo in mir. **Amen.**